

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Олег Концевич**, 1986 року народження, громадянин України, освіта повна вища: закінчив у 2022 році Львівську національну музичну академію імені М. В. Лисенка за спеціальністю «Музичне мистецтво», виконав акредитовану освітньо-наукову програму доктора філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка від «31» жовтня 2024 року № 226, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Оксани Андрейко – докторки педагогічних наук, професорки, в. о. завідувачки кафедри скрипки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка

Рецензентів –

Мирослави Жишкович – кандидатки мистецтвознавства, професорки кафедри академічного співу Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка

Зоряни Ластовецької-Соланської – кандидатки мистецтвознавства, професорки, в. о. завідувачки кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка

Офіційних опонентів –

Петра Круля – доктора мистецтвознавства, професора, завідувача кафедри виконавського мистецтва Навчально-наукового Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Зіновія Буркацького – кандидата мистецтвознавства, професора, завідувача кафедри оркестрових духових та ударних інструментів Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової

на засіданні «23» грудня 2024 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво **Олегу Концевичу** на підставі публічного захисту дисертації «**Засади універсалізму виконавського мистецтва концертуючого трубача**» за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Дисертацію виконано у Львівській національній музичній академії імені М.В. Лисенка Міністерства культури та стратегічних комунікацій України.

Науковий керівник – Андрій Карп'як, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Мета дослідження полягала у розкритті універсальних виконавських здатностей трубачів у становленні нової сучасної виконавсько-методологічної концепції, що дозволить комплексно, повноцінно оволодіти академічною та естрадно-джазовою виконавською майстерністю. Дисертація є інноваційним дослідженням, в якому автор висвітлює сучасні ефективні засоби та методи, принципи удосконалення трубної виконавської техніки академічного та естрадно-джазового зразків, зокрема, інтелектуалізацію виконавського видиху, що сприятимуть розкриттю засад виконавського універсалізму. Комплексно досліджені проблеми досягнення універсальних виконавських засад трубача та висвітлено вплив використання різноманітного сучасного допоміжного устаткування на розвиток технічних універсальних можливостей трубачів. Для встановлення факторів формування універсальності в роботі проведено ґрунтовний аналіз виконавської майстерності видатних трубачів ХХ–ХХІ століть, серед яких універсалісти: Кен Аллерс (Австралія); Томас Ганні (Австрія); Джерар Пресенсер (Англія); Валентин Гарві (Аргентина); Йерун Бервертс (Бельгія); Ларс Ранч (Данія); Андреа Джуффреджі (Італія); Рафаель Мендес (Мексика); Марко Блауу (Нідерланди); Отто Заутер (Німеччина); Ібрагім Маалуф (Франція); Владо Кумпан (Словаччина); Адам Рапа, Аллен Віззутті, Артуро Сандоваль, Вінтон Марсаліс (США) та інші постаті виконавців, що володіють унікальними рисами універсальності. Також досліджені трактати, присвячені різноманітним рецептам трубної майстерності та виконавським принципам різних шкіл: італійської – Ч. Бендінеллі, Дж. Фантіні, Дж. Аральді, Дж. Форабоскі, французької – М. Мерсенна, Х. Леграма, А. Гобера, Фр. Доверне, А. Брулона, австрійської – Й. Кунерта, А. Немеца, німецької – М. Преторіуса, Д. Шпеера, Й. Альтенбурга, англійської – Дж. Нортон, Г. Харпера; американської – Е. Паудерта, Г. Кларка, Г. Джеймса та ін. Всебічно вивчено трактати академічної та джазової трубної практик, які сприятимуть становленню універсальності трубачів: Дж. Айберсолда, Ф. Анзенбергера, Ж. Арбана, Ж. Байсьєра, Р. Балдаува, В. Бейя, Е. Болвіна, Л. Блосса, Кл. Гордона, К. Гахремані, А. Джейкобса, І. Кобеця, Ч. Коліна, В. Костелло, Р. Котвіца, А. Трібузі та ін. У дослідженні визначального фактора виконавського універсалізму трубача – аеродинамічних закономірностей фази видиху виконавського дихання для ефективності обґрунтувань проведених експериментів, які сприяли новітнім конструкторським рішенням, було опрацьовано праці з фізики, радіоелектроніки, хімії, аеродинаміки та ін. Також досліджена документація винаходів різного виду тренувального устаткування: Г. Абаджяна, Ф. Акоста, Ю. Гриценка, М. Детта, Р. Еріксона, О. Концевича,

Й. Шедіви та багато інших. При систематизації вище перелічених методичних трубних праць вдалося окреслити сучасну модель фахової методики, що дозволить набути важливі універсальні вміння.

Теоретичне значення дослідження полягає у висвітленні розбіжностей навичок та завдань академічної та естрадно-джазової виконавських трубних практик, які у комплексі складуть фахові вміння при будові універсальних особливостей техніки трубача: – це розбіжності гармонії, імпровізаційної техніки та мелодики, значення метро-ритму при виконанні ритмо-формул, артикуляції, інтонації, модифікації тембру звука та ін. Вагомим значення набуває визначення переліку умінь, які допоможуть технічно впоратися зі складнощами при виконанні різностильового репертуару, пов'язаними з роботою виконавського апарата, перенавантаженням амбушура й іншими. У роботі визначені принципи класифікації прийомів і навичок, що закладають фундамент широкої спеціалізації універсальності трубача. Відповідно це дозволить трубачам ефективніше осягати конструкції споріднених деталей виконавської техніки різної спеціалізації. З'ясована необхідність удосконалення базових навичок для досягнення універсальних властивостей техніки: витривалість та еластичність м'язів амбушура за умови досягнення якісних аеродинамічних складових виконавського видиху та його інтелектуалізації. Розкриті засади виконання звуків верхнього регістру під час виконання академічного або естрадно-джазового репертуару. Дослідження також сприяє розширенню теоретичної бази знань про виконавські універсальні здатності трубача та традиції, що формувалися впродовж останніх 400 років, його потенціал в різностильових колективах, що є важливим для музикознавців, виконавців та педагогів.

Практичне значення результатів дисертації полягає у: можливості використання отриманих результатів для новітнього виховання сучасних українських виконавців-трубачів широкої спеціалізації, які будуть спроможні оволодіти універсальними виконавськими здатностями, майстерністю сольного й оркестрового виконання академічної та джазової музики; використанні переліку новітніх ефективних тренувальних пристроїв, методів та рецептів удосконалення виконавської техніки у процесі здобуття універсальних можливостей трубачами вузької спеціалізації; використанні винахідниками результатів обґрунтування густини виконавського видиху трубача, його аеродинамічних характеристик тиску та швидкості в цілях конструювання нових прогресивних приладів для виконавців на духових інструментах; у можливості застосування результатів та висновків праці в лекціях із методики й історії виконавства на духових інструментах; у використанні запропонованого «Тренажера-аналізатора виконавського видиху трубача», винайденого автором дисертації, що створить суттєву допомогу для швидкого та ефективного розвитку виконавського дихання. Дисертаційне дослідження демонструє, що універсальні виконавські здатності сьогодні є надважливою складовою техніки трубачів, оскільки нині в

оркестровій та сольній практиках від музикантів вимагають у першу чергу обізнаності в принципах виконання академічної та естрадно-джазової музики.

Наукова новизна роботи: *уперше* в українському духовому виконавстві висвітлено явище універсалізму в історії трубного виконавства, а також цінність та важливість його досягнення в сучасній виконавській практиці; висвітлено відмінності та завдання особливостей тембру звучання трубача при академічній або джазовій виконавській манері, а також аспекти артикуляції, інтонації, ладового мислення, метро-ритму, в яких повинен бути обізнаний сучасний універсальний виконавець; здійснено аналіз унікальних рис виконавської техніки видатних трубачів світу з універсальними здатностями; систематизовано методичні трубні праці, які сформують сучасну модель фахової методики, що дозволить набути важливі універсальні вміння; класифіковано прийоми та навички, комплексне опанування яких значно розширить спеціалізацію трубачів та дозволить досягнути універсальних виконавських здатностей; встановлено параметри густини та аеродинамічні особливості виконавського видиху трубача, врахування яких становитиме визначальну складову в досягненні виконавської універсальності; доведено користь впровадження тренувального устаткування для розвитку універсальних виконавських навичок трубача; вирішено проблему, пов'язану з візуалізацією характеристик виконавського видиху для відображення його аеродинамічних властивостей тиску та швидкості під час генерації звука та за його відсутності; запропоноване власне ефективне високотехнологічне конструкторське рішення – новостворений «Тренажер-аналізатор виконавського видиху трубача», використання якого забезпечить швидкий розвиток виконавського видиху як основи універсальності трубача.

Здобувач має 4 наукові публікації за темою дисертації з яких три – у спеціалізованих фахових збірниках, затверджених МОН України та одна – в зарубіжному науковому виданні (Польща, м. Слупськ):

1. Концевич О. Ю. Щоденник виконавської майстерності: сфера універсальних навичок сучасного трубача. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* / ред. та упоряд. Ю. П. Величко ; ред. Г. І. Ганзбург. Харків: ХНУМ, 2019. Вип. 54. С. 174–189. DOI: <https://DOI:10.34064/khnum1-54.11>
2. Концевич О. Ю. Принципи опанування виконавського універсалізму сучасного трубача в контексті використання пристроїв та приладів. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку* / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов; редкол.: Г. П. Чміль, О. С. Афоніна, С. В. Виткалов, та ін. Рівне : РДГУ, 2023. Вип. 46. С. 123–130. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v46i.684>
3. Концевич О. Ю. Виконавський видих трубача як один з головних факторів виконавського універсалізму. *Мистецтвознавство України* / гол. ред.

В. Сидоренко. Київ : ПІСМ НАМ України, 2023. Вип. 23. С. 187–204. DOI: <https://doi.org/10.31500/2309-8155.23.2023.297539>

4. Kontsevych O. Intellectualization of the process of performance exhalation as a means of achieving universalism of a trumpeter's art. *Ars inter Culturas*. Institute of Music of the Pomeranian University in Slupsk. 2021. Vol. 10. P. 133–150. DOI: <https://doi.org/10.34858/AIC.10.2021.398>

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Оксана Андрейко – докторка педагогічних наук, професорка, в. о. завідувачки кафедри скрипки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – голова ради;

Мирослава Жишкович – кандидатка мистецтвознавства, професорка кафедри академічного співу Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – рецензентка;

Зоряна Ластовецька-Соланська – кандидатка мистецтвознавства, професорка, в. о. завідувачки кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка – рецензентка;

Петро Круль – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри виконавського мистецтва Навчально-наукового Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – офіційний опонент;

Зіновій Буркацький – кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри оркестрових духових та ударних інструментів Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової – офіційний опонент.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Олегу КОНЦЕВИЧУ ступінь доктора філософії з галузі знань 02 Культура і мистецтво за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Оксана АНДРЕЙКО

